

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe saptamana: joia si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Nr. 32. ANULU XII.

Sabiu, in 23 Aprile 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. fa

Supplementu la referat'a despre Sinodu.

Amesuratu decisiunei Sinodului din siediint'a din urma, Esc. Sea Parintele Episcopu diecesanu ca Presiedintele Sinodului a si conchiamatu pre barbatii de incredere, ce se afla cu locuint'a in Sabiu, la cate-va conferintie, in care s'a verificatu protocolulu siediintei din urma si s'au cititu si adjustatu petitiunea si adress'a de multiamita hotarite de Sinodu. Catu pentru cesta din urma, cu a carei compunere se nsarcinase d. dr. Tineu, avemu sa inregistramu, ca de ore ce d. dr. nici in siediint'a din urma, unde era sa se citeasca conceptulu, nu s'a nfatisiatu, nici conceptulu nu l'a predatu Presidiului, nici dupa reintoercerea sea dela Sabiu nu l'a tramisu, Comissiunea acest'a a nsarcinatu cu conceperea unei adrese none de multiamire pre d. professoru din institutulu diecesanu Ioann Popescu, care a si facutu conceptulu spre multiamirea obstesca. Astfelu apoi Presidiulu a dispusu a se purisa si a se substerne ambele acte la locul preainaltu. Conceptele, de ore ce voru esi ca accluse in brosiura, ce va cuprinde protocolulu Sinodului, aici nu le mai reproducemu.

Actu de egalitatea limbelor.

Catu de multu se respecteza la noi egal'a indreptatire a limbelor tieriei, despre acest'a mai elocuinte decatu cele mai temeinice argumente vorbescu actele oficiose. Sortea a votu, ca si none sane vina la mana unu asifelu de actu. Eata-lu Nr. 242. 1864.

Comissiunea orfanala din Desiu se roga in limb'a romana la oficiolatu pentru transpunerea unoru harthii procesuale. Subscrisu e Bartha.

La acest'a se raspunde a dorso.

Mig a megyei bizottmány elbotároza megyenkbe használendo hivatalos nyelvet, miután a közellebi törvények szerint hatalmamba van, azon nyelvet használni, mellyett jobban tudok, az Árvaiszéknél negyen lévően kik magyarul tudnak írni, ezt el nem fogadhatom. Pataki m. t. k.

Pe romanesco: Pâna ce comitetulu comunalu nu va decide, care limba sa se intrebuinteze oficiosu in comitatulu nostru, fiindca in intelesulu legiloru mai prospete mi sta in putere a intrebuintia acea limba, carea o cunoscu mai bire, si fiindca la scaunulu orfanalu suntu patru insi, cari sciu scrie unguresce, acest'a nu o potu priimi.

Pataki.

Resolutiunea acest'a, ce vedesce atat'a intolerantia de limba, ne atinge cu atat'a mai dorerosu, caci vine dela capulu unui comitatu care aru ave datorinti'a de a conlucra spre introducerea u suarei limbiloru patriei, in intelesulu espresu alu ordinationiloru celor mai none, dela unu ampoiatu, care dealtmintrea iubese atara de multu ostentatiunea, ca face dreptate si imparitalitate in oficiulu seu, si carele scie limb'a romanescă mai bine decatu multi alti ampoiati de alta limba. Se nasce ntrebarea, ca sa credemu ore cuvintelor ori faptelor dlui Pataki?

Responsulu nu e cu aneyoia.

Rectificare publica.

„Bucovin'a" aduce in nr. 94. scirea din Sabiu, ca „Sinodulu bisericescu romanescu a decisu in siediint'a sea a dou'a din 4. ale curgatoarei, a roga pre Maiestatea Sea Imperatulu pentru infiintierea unui patriarchatu, care sa cuprinda pre toti Romanii de confessiunea greco-neunita din Austri'a." — Fara de a cerceta isvorulu, din care a scosu „Bucovin'a" acesta basna, ca adica Sinodulu s'a rogatu pentru infiintierea unui „patriarchatu", noi avemu datorinti'a de a refuta cu tota energi'a acesta scornitura, nascocita din malitia tendentioasa, cu scopu de a suspiciuna atatu inaintea fratiloru nostri de sange si de credintia din celelalte tieri austriace, catu si inaintea regimului si a lunei dreptele incercari ale

bisericei nostre transilvane, spre a-si restitui vechi'a sea „mitropolia." — De acest'a ne miramu cu atat'a mai verlosu, caci „Bucovin'a" priimesce si foi'a nostra, in carea s'au comunicatu pertractariile Sinodului in esenti'a loru, va sa dica, a avutu ocasiune de a se informa despre aceea, ca ce alu cratu Sinodulu nostru.

Asceptamu dela iubirea de dreptate a amintitei foi oficiose, ca pe bas'a desbateriloru Sinodului, publicate prin foile romanesci, precum si pe bas'a acestei rectificari, va emenda catu mai in curendu asertulu seu, cu atat'a mai verlosu, caci la dincontra aru trebui sa o declaramu in publicu de unu organu alu neadeverului.

Sabiu in 22 Aprile. (Felurite.) Precum audimu, dd. deputati si regalisti ai dietei nostre transilvane au priimitu invitare dela d. presiedinte, Consiliarulu gubernialu r. Gustavu Groisz, spre a se nfatisia la 23 Maiu a. c. in sal'a dietei pentru continuarea lucrurilor intrerupte. — Tergulu din urma a fostu catu se pote de slabu, mai cu sema din lips'a baniloru. — Astadi dupa amedi incepu a ninge, si nisur'a continua totu dup'amedi'a, asi incatu San-Georgiulu de mane va semenă mai multu a Santulu-Nicolaie. Lumea e forte ngrijita pentru aceste fenomene, cari se teme ca voru aduce o calamitate preste tier'a nostra. —

Ungari'a.

Pest'a in 24/4 1864.

© Publiculu va fi si luat notitia despre demissiunarea Cancelarului Ungariei Cont. Forgach, precum si despre suplinirea acestui'a prin Cont. Arminiu de Zichy, administratorulu Comitatalui Vas (Eisenburg), ear mai nainte sub sistemulu absolutisticu ampoiatu cesaro-regescu.

Acesta stramutare grabnica si fara veste intru adeveru a casionatu o sensatiune forte mare prin cercurile politice, cu atatu mai verlosu, caci cancelarulu demissiunatu Forgach dupa unu morbu mai indelungatu avendu audiintia la Maiestatea Sea, fu primitu cu cea mai vinya placere, de unde firesce se potea conchide, ca pusetiunea domnului Cancelariu astadi e mai favoritoare ca ori candu alta data, si ca nici nu pote fi vorba despre o crisa ministeriala, precumu bucinau tote jurnalele cu done luni mai nainte; deci surprinderea fu cu atatu mai mare pretotindenea.

Ce a fostu caus'a adeverata a demissiunarei? Nu se scie de siguru; caci pecandu unii dau de motivu starea cea camu totu morbosa a densului, altii afirma, si cu totu dreptulu, ca guvernulu nu s'aru fi indestulitu cu politic'a cea dubiosa si cu energi'a cea fara nici unu succesu de trei ani de dile a densului. Precumu ne aducemu aminte, Cancelariulu Forgach avea, (seu mai bine trebuia sa aiba) de tienta a-si desvoltat tota puterea sea intr'acolo, ca patent'a din 26 Fauru 1861 sa o faca popurala in Ungari'a, si sa prepareze spiritele la intrarea in senatulu imperialu. Forgach insa, cu tote ca a intrebuintiatu tote mijlocele, pana chiaru si jurnalistic'a parte subventiunata, parte infiintata pe actiuni, — nu numai ca nu si-a ajunsu scopulu, ma si prepararile la ajungerea lui erau preaintardiate, asi catu pe lenga tota nesuintia guvernului de a conchiamat o dieta in Ungari'a, carea apoi sa descalcisca si sa deslege cestiunile cele mari ale tieriei si in legatura cu aceste si ale imperiului intregu, — n'amu innaintatu nici unu pasu; de aceea a disu Maiestatea Sea catra Contele Forgach (pe tempulu candu Ardeleni intrara in senatulu imperialu) cuvintele cele de multa insemnatate: „Acum'a iubite Forgach, vine rendulu la DT'a".

Cu acestea ni se pare ca sta in legatura strinsa remanerea in oficiu a dlui Cancelariu Nadasdy, cu tote ca in septemana trecuta se vorbia ca va sa abdica de siguru din punctu de vedere alu sanetatii sele celei struncinate. Stramu-

tarea însă astăzi s'a întemplat în persoana celui-a, la care nici n'a cugetat nimenea.

Starea noastră cea excepțională de astăzi cu schimbarea Căminului încă trebuie să devină în fașe nouă; acum fi-va mai bine ori mai rău? până când nu vedem programul noului Cămin, nu știm; aceea însă e mai mult de câtă verosimilitate, că din Ungaria peste puțin timp se va conchiamă, și încă putem afirma, că mai mult pentru punerea în viață a diplomei din 20 Octombrie și a patentei din 26 Februarie prin trimiterea deputaților Ungariei la senatul imperial, ce se va și întempla de sigur, dacă elementul filogubernial, și naționalitățile nemagare ale Ungariei vor putea forma oșesicare majoritate în dietă țerei, sau dacă cel puțin alegerile deputaților nemagari vor fi în proporție cu poporul naționalităților nemagare.

Acestea firesc sunt numai combinațiile noastre private; de că însă oșe aceste seau alte principii vor predomină în urmă demisiunii Căminului, — va documenta viitorul.

Din Bucovina, 6 Aprilie c. v. Putem numai răspunsuri la știutele „șapte tere” despre autonomiă bisericească ortodossă și reconstituirea administrației ei sosira până acum încă la Episcopiată noastră: eara cea mai mare parte din persoanele proclamate de Esc. Șea parintele Episcopu al nostru a-si infatisă motivele lor pareri asupra celor tere, se luptă încă-cum audim-cu lipsă isvôrelor proprie-ortodossice, din care sa-si scôta argumentațiile lor la aserturile ce aru avea să le inducă; și mare să le fia aceloră necasul, căci opuri auxiliare concernite la acele întrebări și respective răspunsuri — afara de sântă scriptura și vr'o 5-6 Pidalione în tôte diecesă la noi nu se afla, de-oșe ce opurile eclesiastice din bibliotecă seminariului sunt mai mult de autori ai bisericească apusului, eara scriptele obiectelor teologice-scolare mult încă neajungante, spre a oferi materialul necesariu la dislucirea fundamentală a acelor răspunsuri.

În necesariă considerație a acestei camu fatale circumstări E. S. Episcopu nostru se află deci îndemnat a cere dela supremul Guvern o delatiune pentru supunerea cerutului elaborat, și Guvernul și concese o prelungire de terminu de două luni încă, în a cărei urmă prelungi și E. Șea Episcopu nostru terminul trimiterii elaboratelor din partea preoților receruti la acele, până la 12/24 Aprilie a. c.

Luându însă în serioasă bagare de sēma, ca autori istorico-canonici orientali scapara din viscoalele vécurilor, și mai cu sēma din causă nefavorabilă consecință ale dominării Islamului prestă orientu, numai puțin, și și acestă, cari mai esista pe ici pe colea, sunt scrise în limbi străine și grele, și-apoi și în privință pretului lor material greu de castigat de nisce preoți parochiali de rēdu: apoi, după parerea noastră, și aceste două luni de prelungire sunt prea puțin; căci autorii mai trebuie după acuirea lor de prin departări încă și cetiti și scrutați, nepotendu luă o răspundere atât de mare, cumu e cestiunea respectivă, asupra-si fatia cu cugetul său, fatia cu întregă eparchia, ba, fatia cu întregă biserica ortodossă și întregă lume civilă, a luă dicu o asemenea răspundere asupra-si asiă „pele mele”, adică, ori și cumu.

Dacă ce e de facut! Terminul e prefapt: întrebăm însă, de că din causă scurtimei timpului, au din causă lipsei de autori ortodossici solidi sau și din altă oareș-care, numai totuși nu esentială și neîncungiurăveră, ci numai incidentală și particulară, răspunsurile acele n'ar fi deplin identice cu caracterul și firea bisericească noastre orientale-ortodosse, — ce va urmă atunci? Rămă-vor a siă, nu se voru revede ele, mai înainte de a fi trimise la Guvern, de un sobor? Cine va avē finală redacție a acestui elaborat condiționat de viață, binele, multamirea și pôte chiaru și viitorul bisericească și comunității noastre din Bucovina? Cine se va încumetă să primască propriă răspundere, care necontestăveru e de totu manina și grea, asupra-si? — Arhieru singuru Preșantă Șea, seau cu Consistoriul Șeu, și încă pôte iarasi „întaritu” că odinioară? Acestă n'ar fi de doritu, dacă de va fi asiă, sa nu se uite numai, ca din anomalii se nascu iarasi numai anomalii, din abusu iara abusu: și numai din regularitate — regula, carea și trebuie, și are și competență să fia de totu insulă primită și respectată. — Tribunalul legislativ în biserica noastră ortodossă, e unicu numai sinodul, „în dogmaticis” Sinodul ecumenic, ear „în oeconomicis” sinodul provincial, diecesanu, decanul seau parochialu, care să reprezente însă pre întregă respectivă comunitate bisericească.

Nu e locul aice să argumentăm aceste aici dize, cu dovedi din s. scriptura și din ss. parinti: însă macaru la

acele locuri din s. scriptura să provocăm, care o prescu apriat a sculțarea abaterilor de adeverulă limpedei învetiaturii ai lui Christos, socotim de necesariu; acele locuri vedi Mat. c. 7. st. 15. — Ep. către Gal. a I. Paulu c. 1. st. 8. și către Corint. a 2. ep. c. 13. st. 8, care opri de a ascultă cele ce nu sunt identice cu adeverulă învetiaturii lui Christos, și S. Augustinu în epistolă s'a contră Petlica-nii le repetesce și mai în specie le aplica *) și care esplanatione tocmă în causă de fatia ne e concerninte.

Aici ne pica în pēna o șire, ce ne veni în dălele trecute din eparchia, ca adică unii din preoți „întrebatu” aru fi stându la cumpena, în ce șiretu să compuna parerile lor: au în celulimpe de ortodossu, ori în sensul „dorintelor” știute din anul 1861 care, în ce felu de „duchu” sunt alcătuite, șie de jă tōta lumea.

De-si, cum dăseram, și cum e și în fapta: propriă și finală redacție a referatului la Guvern asupra celor „șapte tere” e rezervată Escellenței Sale preșantului nostru Episcopu, și numai nu șim, eschisivu, seau cu consultarea altei corporații, care corporație din inimă amu dori, că să fia reprezentăre de întregă biserica, adică diecesă, și să aiba tōte însușirile unui „sobor”; dacă totuși, audindu acele șiri de prin diecesă, ca unii preoți adică stau la îndoielă, cu cine să tina în darea opiniunilor lor, au cu ortodossismul originalu, o i cu unu „blumerismu” bizaru de lege nouă nascocita numai pentru Bucovina, și fundată dōra numai pe abuzuri cam vechi în biserica ortodossă orientală, audindu, dicu, acestea, ne pare și pentru singură acestă dubitare rău; ne simțim deci în interesul istoriei îndatoriti a luă despre acestă apariție notitia, nu asiă însă pentru ca s'ar fi aflându unii preoți la îndoielă, nu: — căci acestă la oșeni, sub oșesicare împregiurări că acele, ce esista la noi, e firesc: — dacă vrem să luăm notitia pentru nefericite urmări, ce le produce un rău, și anume pentru deplorăveră înriurire, ce lasă după sine acele „dorintie” din anul 1861 cu modul plasmuirei și subscrierii lor. De și „întrebatu” preoți pôte și mai toti si-aru descoperi convicțiunile sale frâncu și obiectiv cu conceptul și natură santei ortodossii: ei sunt din alta parte prejudiciati de „Dorintie” și socotu a avē causă de temere pentru urmări, de că voru cuteză a jigni spiritul și tendință acelu preiudiciu; cu atât mai mult, căci în proclamațiunea arhierescă către respectivii preoți: a-si dă acele ale lor socotințe despre terele mai de multe ori pomenite, se dice apriat, ca acele, ce sunt dislucite și destul de bine motivate în „Dorintie”, sa nu se mai repetesca, ci numai simplu sa se provōce la ele. — Lucru fatalu! condiție aspră! — însă, ierte-ne D-lor respectivii dubitanti șiosi, de că le vomu spune, ca nu e lucrul asiă, numai de că vomu luă bine sēmă.

Lasa, că misiunea preoțesca e o misiune serioasă și sântă, pre-cumu fu aceea a apostolilor: prin urmă deci după poruncă s. scripturi, în afacerile credinței-religioșe „nu e de ascultat poruncilor omenesci mai mult, decât poruncilor lui Domnedieu”; eara în „dorintie” sunt pochte și întetiri omenesci contră limpedei verității a învetiaturii lui Christos. — Lasa, ca acum, în causă acestă, a dărei de socotință convicțională și strinsu corespundăre santei ortodossii despre cele „șapte tere” nu ceru unii oșeni, (și încă pôte în interesul numai al lor particularu,) subscrierile „întrebatilor” la conceptele lor individuale: ci unu Guvern supremu al statului, dreptu, și pentru noi îndurat, împreună cu însă noastră maica Biserica se adresă prin legitimul ei organ preșantului nostru Arhieru către acei preoți, recerendu că sa-si dee și acestă concursul lor la reconstituirea administrațională a acestei a noastre sante Maici-Biserici pe temeiul propriului ei organismu ortodossu și originalu; — lasa, în fine și aceea, ca demnitatea, vadiă și respectabilitatea ortodossismului lu preferă pre acestă între celelalte biserice chiaru prin constituționalitatea lui, care-i e caracteristică cea mai esentială, cea mai clasică și pentru aceea splendidă, salutară și garantăre de viitorul ei: — care deci din preoți că cei mai de aproape stâlpi ai bisericească aru pôte să urmeze în locu pre cei „unsprezece” apostoli, pre celu „proditoriu” unulu, și nu aru staru din tōte poterile a pastră acea caracteristică sublimă, gelosă astăzi chiaru și de bisericele apusului, și la care tōte bisericele culturale, și anume „Evangelicii”, „Calvinii” s. a. prin „reformație” însemnavu de jă se și n'tōrseră?! Dacă pe lângă aceste tōte și însele cuvinte ale provocăției arhieresci pretindu, că numai aceea din „dorintie” să se usiteze acum la darea pare-

*) Nici episcopilor alesi după regula, sa nu se deie ascultare, unde ei gresiescu, sau ce va invatā, și poruncescu, ce e în protivă santei și dumnediescei scripturi. Nota Ref.)

rilor de fatia, ce aru fi bine n'temeiatu si de ajunsu dislusitu. Bine motivatu si n'temeiatu in sa in „dorintiele“ acelea nu e mai nemic'a: căci noi suntemu de religiu-ne a orientala-ortodossa, si nu de o confessiune concarpita din a busurile invêrite in ea in decursulu temporiloru si anume ori prin slabiciunile seu patimele episcopiloru pochtitori de stapanire lumésca, ori in urm'a insistâriloru despotismului guverneloru politice ale diferiteloru staturi, care vrura că si prin mediulu bisericeii sa-si întarésca principiile lor. Dela exceptiunalitate si nelegiuri in organismulu celu fundamentalu alu bisericeii orientale-ortodosse a deduce regule si motive pentru reconstituirea administratiunala a acestei bisericeii, aru fi unu ce absurdu si spiritului ortodocsismului cu totul contrariu; si aru trebui, firesce, sa ne schimbe impreuna cu caracterulu bisericeii nostre si numirea din „ortodossă“ in „schimosita din ortodocsismu“ si dreptu schismatica de primitivele si apostolesile ei institutiuni si de adeveratulu intielesu alu invetiaturei lui Christosu.

Acést'a in sa, dupa cumu vedemu, scrisorea arhierésca nu numai nu pretinde, ci in altu locu, din contra si opresce, unde pomenesce adeca de „planulu regulativu din anulu 1786“, dicendu: „Care schimbări aru fi de lipsa...“ că institutiunile bisericeii ortodosse bucovinene legiloru canonice, prescriptelor bisericesci si istorice bisericesci sa corespunda in tota privintia. — Nu aflamu aice nici o iota, care aru concede seu pretinde, că sa-si dea nescine parerile sale intr'acolo, ca dora aru corespunde ele a busivitatii din bisericea ortodossa, si nu bisericeii in sese.

Eara ce se atinge de canónele sínodeloru din secolele carunte, apoi se scie, ca unele fura proclamate de circumstări, au temporarie, au locale; debe deci cumpanite si alese, care corespundu spiritului luminei celei necontestavere a invetiaturei lui Christosu, a cărei invetiaturi adeverata fiica e bisericea nostra ortodossa, si care sunt a stadi nepotrivate.

Pe lângă acést'a scimu unu „canonu“, carele e mai pre susu si mai puternicu de-cătu intregu Pidalionulu, seu carele e „pétr'a-probări“, care canonu din Pidalionu corespunde si astadi spiritului geneticu alu santei ortodossii, si care nu; si acelu canonu principalu e: „Sa aveti dragoste si pace intre voi!“

Ce e, sa intrebamu deci dara, acum'a sublimulu scopu alu bisericeii ortodosse, că originalei institutiuni a lui Christosu? — Conducerea credinciosiloru la adeverat'a mantuire: si care sunt mijlocele cele ortodosse, adeca mai corespunditoare, ba, unicu abile a conduce pre credinciosi la mantuire? Cu buna sēma, numai „dragostea si pacea.“

Eata deci intregulu Pidalionu in dōne cuvinte, care si atunci ni-ar fi destule spre a ne dá parerile nostre despre form'a administratiunei bisericeii nostre, cându ni-ar fi lipsi si tōte alte opuri auxiliare si numai acestu „condice de legi“ amu avé pre lângă numirea bisericeii nostre „ortodosse.“ Dragoste si pace se ceru cu cea mai mare taria de circumstările diecesei nostre; pe acestu temei deci e de trebuintia, că si reconstituirea afaceriloru nostre eclesiastice sa urmeze.

Multu ne pare bine, a poté registrá aice, mai nainte de ce finimu, unu incidentu fōrte momentosu, carele vá fi dora in stare sa desdumneze pre clerulu nostru—inclusive cu inventatorii si creatorii „Dorintieloru“ din anulu 1861. — si sa indigiteze, pe care cale sa pasiésca si clerulu si noi toti diecesanii Bucovinei, că pe cându „parturia muntii“ de noi si de „invetiatur'a“ nostra, sa nu mai „nascemu“ macaru de acumu inainte iarasi unu tincu siodu si deploraveru că — „Dorintiele.“ —

Despre alta parte ne pare bine de acelu incidentu, pre carele acusi lu vomu induce aicea; căci elu se pare a fi unu „bonum omen“, cum ca si propri'a redactiune a pareriloru despre acele „siete tese“ va pasi pe o cale buna, dorita si de folosu adeveratu pentru intrég'a eparchia.

Incidentulu e acést'a: E. S. Episcopulu nostru emise sub dat'a 15/27 Martiu unu cerculariu arhierescu „cătra intrég'a eparchia“ cu scopu de a aduce aminte acesteia de seriós'a chiamare a preotiloru si evitarea a tōta departarea de ea; si in acestu cerculariu aflamu urmatóarele si préimporantele cuvinte: „... Câte progresuri au facutu clirosulu nostru pâna acum in cele bune si de folosu eparchiei Nostre? cari preoti de alta confessiune facu asiá? Ce voru socoti de noi ómenii de alta lege, si ce voru socoti vecinele tieri de a nostra credintia?“

O, recunoscintia, profunda recunoscintia Présantitului nostru Archipastoriu pentru acést'a de si dejenitóre, dar bineganditóre si parintésca invetiatura, cum sa urmamu macaru de acumu inainte. O cunóscemu noi, cunóscemu ca amu me-

ritatu acést'a mustrare, bá, ca ea au fostu si de trebuintia intr'unu modu asiá de seriosu si petrundiatoriu sa ne vina, pentru că sa ne descepte odata din somnuositatea si indiferentismulu fatia cu cele „bune si de folosu eparchiei nostre“, pre care trebuie că crestini si preoti nunumai cu trupu si cu „háine“, ci si cu sufletu sa o iubimu si sa o sprijinimu cá insasi viét'a nostra!

Eparchia Bucovinei, si anume clerulu si inteligintia ei, trece la celelalte sorori ale ei cá cea mai proccpsita in cultura: cá asemine deci, are acést'a diecesa dator'a, cá un'a ce este situata nemijlocitu la otarele bisericeii apusene, representéza deci, cum amu dice, ortodocsismulu inaintea confessiuniloru apusului, acést'a reprezentare sa o efeptuésca asiáderea in sensulu „culturei“. Ce voru socoti in sa de noi aceste confessiuni straine, care sciu bine, ce e cá sa fia ortodoss'a, déca ne voru vedé departandu-ne de acést'a si maimutiandu nisce forme, care pe di ce merge totu mai multu pica in cursu si la „apusulu“ insulu, ba chiaru si in sistem'a regimelor politice. Ortodocsismulu, adeca constitutiunalitatea cea mai ratiunala e astadi parol'a intregi lumi civilisate: ear absolutismulu si privilegiile de caste se afla déjà pe picioare putrede. — Ortodocsismulu e identitatea cu intentiunile cele sante si mantuitoare ale lui Domnedieu—Omulu Christosu, rescumpe-rate de sab barbaria intunerecului si inaugurate in lume prin coborirea—I din ceru si prin versarea pe cruce a sangelui Lui! — Ortodocsismulu, in fine, e cá mijloculu celu mai inlesnitoriu mantuirea, de Domnedieu introdusa si firei ómenesci adoptata. Procopsit'a deci, si cultivat'a eparchia a Bucovinei sa pérda aceste tōte din vedere, si in locu cá ea sa pasiésca cu esemplu bunu in desbracarea de abusuri odióse inainte, ce vedemu ca astadi facu tōte megiesitele tieri, intielesualminte nu asiá de favorite cá Bucovin'a, ea sa remána si decátu acelea inea mai inapoi?! Silvestru.

Din diet'a Bucovinei. In siedintiele din urma ale dielei Bucovinei veni la pertractare patronatulu asupra scóleloru si spelele pentru localitátile de scóla. Obiectulu se desbatuse si n sesiunea din urma, dar pentru unii paragrafi respectivulu articulu de lege nu se sanctiunase. Despre afacerea acést'a estragemu din o corespundintia a „Concordiei“ urmatóarele. Dupa propunerea guvernului § 6 aru pretinde, ca pentru scól'a romano-catolica din Cernautiu; cu carea e impreunatu unu institutu completu de preparandia, sa pórté fondulu scóleloru normale a trei'a parte din spelele pentru localitáti, ear pentru scól'a normala la gr. resaritená (romána) sa pórté spelele aceste fondulu religiunariu greco-resaritenu. (Minunata egalitate! Red.) Ací se scólá ablegatulu Flondoru, si prelinse a se decide cá si n anulu trecut, ca la tōte scólele normale, cu cari e impreunata o preparandia completa, fondulu scóleloru normale sa pórté a trei'a parte a speloru pentru localitáti, fára deosebire, de care confessiune se tine scól'a, Prof. Ioanoviciu sprijinesce eu energiá propunerea dlui Flondoru, aretandu ca scólele gr. resariteniloru, cari sunt 5/6 a locuitorimeii, d'abiá se ajuta cu a 22-a parte atát'a din partea statului cá catolicii. Commissariulu imp. Medvey combate parerile antevorbitoriloru si staruiesce pentru proiectulu regimului. Dar motivele sunt prea interesante si prea caracteristice, decátu sa nu impartasimu ce-va mai pelargu atátu asertele Commissarului, cátu si cuventulu cunoscutulu patriotu Alecu Petrino cá respunsu la aceste aserte. Eata-le dar din aceea corespundintia a „Concordiei.“

Comissariulu imperatescu Medvey spriginí propunerea guvernamentală, dicendu ca fondulu scóleloru normale are se contribuie numai acolo, unde nu esista fonduri apriate pentru scóle, si ca guvernulu nu voiesce sa estinda indetorierea fondului normalu; mai de parte dice, ca s'aru nedreptatí tierile unguresci ca ce si acelea contribuie la fondulu scóleloru normale, fara sa se folosésca de elu. — Fondulu religiunaru e detoriu a sustiné scólele, si guvernulu nu póte concede nemicu, ca ce da destulu din fondulu normalu pentru scólele catolice din Cernautiu si Sucév'a. Guvernulu e aplecatu a realisá egalitatea drepturiloru, pentru aceea au sanctiunatu legea pentru israelitii din Cernauti, si au otaritu, ca tacsele mortuale dela gr. resaritenii din Bucovin'a sa incurga in fondulu religiunariu.

D'ací se scólá baronulu Alecu Petrino si respunse urmatóarele: „Scólele normale impreunate cu cursuri preparandiale sunt active pentru scopurile statului, deci urméza ca fondulu normalu, adeca tesaurulu statului, sa le sustina. Principiulu crutiarei e bunu, dar nu in privintia scóleloru, budgetulu instructiunei e asiá de micu in Austri'a cá nicari.

Deci sa se mărească budgetul acestuia, și nimeni nu va fi în contra, de sigur. În privința Ungariei întreba, consta Austria din jumătăți de imperiu, sau din țiere? De ce sa nu se deie Ungariei nimicu din' tesaurul publicu pentru școle? Elu n'are nemicu în contra, dar sa nu se argumenteze de acolo în desfavorul Bucovinei. Aserturile guvernului, ca voiesce egalitatea, nu le apretuiesce prea multu, candu faptele contradicte loră că aci. Guvernulu sa nu se laude cu emanciparea israelitilor cernautieni, căce diel' a însasi au luat inițiativă în privința acestia; guvernulu eră sa faca cu toti israelitii astfelu, atunci i-aru fi aplaudatu. — Cându au ajunsu Bucovin' a sub Austria, i s'a asigurat, cumca biseric' a gr. or. nu va ave asupra-si nici o biserică a statului. Pentru aceea nici patentulu de toleranță aci nu s'a publicatu, căce legea gr. or. nu eră tolerată, ci egală îndreptățită. Guvernulu absolutistă au tinutu cuventulu seu până ce au venit concordatul care că o lege a statului are valoare și pentru noi, dar e în contradicție cu promisiunile de mai înainte, pentruca concordatul se nesuesce a aduce biseric' a noastră în o pusețiune mai umilă. Din norocire concordatul nu afla pamentu bunu în Bucovin' a, pentru ca nici chiaru clerulu catolicu nu pôte face nimicu în privința acestia. Dar apoi sa inceteze odata guvernulu de a preferi pre catolici, cum o face acum, despre ce se pôte incredința ver-cine, privindu la cele 18 școle populare gr. res., cari stau sub consistoriulu catolicu în Lembergu, și din care 14 inca nu s'au redatu consistoriulu gr. res. Destulu a pricepe, cumca și aci guvernulu inca sustine esagerările clerului catolicu. În Crasn' a, satu romanescu, e școlă, unde invetiatorulu e catolicu polonu, și nu scie două cuvinte romanesce, și totusi primesce leafa s' a din fondulu religiunaru gr. or. Dreptate e ast' a? Si de ce nu sn despartiza reulu? Suculu propunerii guvernamentale e: școlele catolice sunt de privilegiatu. Se inceteze guvernulu cu d'aste, căci nici odata nu va ave pentru ele majoritate în diet' a Bucovinei." —

— Onore și recunoscintia publica braviloru barbati din diet' a Bucovinei!

Prospectu politicu.

În fruntea evenimintelor politice actuale sta conferința din Londr' a, la carea s'au și adunatu toti membrii puterilor respective și carea s' a începutu în 25 Aprilie. Jurnalele spunu că unu ce hotaritu, ca Franci' a și Engliter' a voru aduce solidarmente propunerea unui armistitiu, și anume dice „Independința belgică“, ca n' a trei' a ori a patr' a ședinția reprezentantele Franciei va propune o desarmare generală, — unu pasu, care aru deschide usi' a congressului europeu proclamatu de Napoleonu de pe tron. „Memorialu diplomatique“, dice, ca Austria și Prussia voru pazi și la conferința solidaritatea în caus' a daneșă și voru aperi prin reprezentanții lor următoarele principie: Integritatea monarhiei daneșe, autonomi' a politică și administrativă a ducatelor, nedespartibilitatea lor și prefacerea fortareției Rendsburg în fortareția a confederațiunei germane.

Numele diplomaților adunati la Londr' a sunt următoarele: Austria e reprezentată prin Contele Apponyi și Consiliarul intimu de Biegeleben, Prussia prin Contele Bernstorff și Consiliarul intimu Balan, confederațiunea germană prin ministrulu saxonu, d. de Beust, Engliter' a prin lordii Russell și Clarendon, Franci' a prin principele Latour d' Auvergne, Russia prin baronulu Brunow și Consiliarul de statu Ewers, Svedia prin generalulu Wachtmeister și Dani' a prin ministrulu Quaade și Consiliarul de statu Krieger.

Dupa scirile, mai noue, ce le avemu despre cursulu conferinței, plenipotențiati Engliteri și Franciei (dupa alta versiune mai credibilă, ai Daniei) aduseră o motiune, în urm' a cărei' a aru ave sa inceteze deocamdata toate ostilitățile pe apa și pe uscatu până la încheierea unui armistitiu, susținendu-se însă blocadele porturilor marine. Va sa dica, că Austria și Prussia, învingătoarele, sa se dea prinse de buna voia, și Dani' a, invins' a, prin marin' a sea sa faca paguba căta va vrea negociului nemțiescu. Germanii credu, ca Franci' a și Engliter' a au fostu învoite inca de mai înainte la această propunere, și se temu ca și Russia o va acceptă, și atunci apoi Germani' a sta la conferințele acestea fatia cu trei patru puteri, ce facu partida în favoarea Daniei. Reprezentantii Austriei și Prussiei firesce n'au primitu propunerea până nu voru referi guvernelor se. Asemenea și reprezentantii Daniei, cari dealtmintea condițiunea blocării porturilor germane o primira. Se pôte, ca reprezentantii Austriei și Prussiei, strimtorati de astfelu de pressioni, voru și parasi conferințele, și voru lasă, că nodulu conflictului germano-daneșu sa-lu desnode deplinu sabi' a. —

Garibaldi în 27/15 Aprilie a plecatu din Engliter' a spre Caprer' a sea. Motivulu reîntorcerei acestei' a repede a-

cumu se da pe fatia ca nu e starea sanătăii generalului, ci politic' a; se vede, ca guvernulu francesu a cerutu dela celu englesu această placere, și e unu ce foarte caracteristicu, ca guvernulu celu mare și tare și liberalu englesu pune atâtu prețu pe amici' a Franciei, încatu au înduplăcatu sa parasască Engliter' a pre unu barbatu, căru' a i adusesse poporul englesu ovațiuni că unui rege. Chiaru și principele de corōna i facuse curtenirea. Garibaldi promise, ca devenindu împregiurările mai favoritoare, se va reîntornă la Angli' a.

Daneșii, dupăce pēdura pozițiunea dela Düppel împreună cu mai multu de 5000 feciori parte morti, parte raniti, parte prinsii, se retraseră la insul' a Alsen, carea însă inca se prepara a o parasi, pentru de a opri înaintările inamicilor în luti' a. Pentru luarea fortareției Friderici' a erau menite mai cu sēma trupele austriace, și generalulu br. de Gablenz se și rogase a se încredința dōnsului lucrulu acestia. Într'aceea Daneșii desertara și Friderici' a, și astadi luti' a întreaga e în mâinile aliatiloru. Numerulu tunurilor re-lasate în fortareția se dice a fi 197; brigadele Tomas și Nostiz se gatescu a ocupa fortareția. —

Estrassu

din protocolulu Consistoriulu diecesanu Aradanu.

Aradu, în 19 Martiu 1864.

N-rulu 124

S'au censuratu socotile Fundatiunei Zziga-iane, pentru ajutorarea studintiloru români greco-resariteni din Oradea-mare, dela 1-a Novembre 1862. până la 1-a Novembre 1863. care infacisiēdia Sumariulu urmatoriu:

I. Perceptiunea:

Arend' a casei fundatiunale — 1062 f. 50 xr.

II. Erogatiunea:

Pe desplatirea supererogatului din anulul trecut, — pe repararea casei fundatiunale; — pe instrouarea Alumnului; — și pe provisiunea alumnilor, detotu — 1451 f. 33 xr.

III. Alaturare:

Erogatiunea e mai mare decâtu perceptiunea cu 388 f. 83 xr. cu care suma fundatiunea rămâne datore manipulantului fundatoru.

Determinare:

Socotile acestea de bune aflandu-se, se retrimitu Senatului fundatiunali; eara determinatiunea acestia, după punctulu 14 alu Statutelor fundatiunale. se tramite la Gazeteleromâne, pentru bun' avointia de a o publica.

Semnatu prin Protodiaconulu și Notariulu Consistorialu Andreiu Papp.

Nr. 6—2 O casa mare în strad' a Cisanădiei de închiriatu pe mai multi ani.

Cas' a, ce se afla în strad' a Cisanădiei sub Nru 177. în apropiere de piat' a mare cu mai multe încaperi atâtu parteru, câtu și în catulu primu, între care și două salōne, cu pivnitiă, grajduri, siopru de trasuri și o curte spațioasă, este de a se închiriă pe mai multi ani sau la vre unu arendatoru, sau eventualmente la mai multe partenii.

Încaperile parteru se potu ajustă și pentru bolte deschise, sau pentru altceva asemenea, localitățile din catulu de susu și cele din curte se potu întrebuintă specialmente pentru cancelarii.

Notitie mai de aproape în privința acestia se dau în cas' a Nru 73. strad' a Poplăcei.

Nr. 5-1 Se însciințieza publiculu român, cumca se afla de vendiare Predice pe toate Domineile, la serbatorile cele mai alese și la morti, câte-va cu litere cirile, la Tipogarfia lui Georgiu Closius în Sabiu, și la autoru D. Parochu român Georgiu Metesiu în Cutu, — pretiulu: nelegate cu 2 f. și brosiurate cu 2 f. 10 xr.

Georgiu Metesiu, Parochu rom. în Cutu.

Pretiurile de piatia

din Sabiu, Martiu 21 Aprilie (3 Maiu) 1864

	f.	xr.
Grâul de frunte, galēt'a nemț. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de cōda „	3	7
Secar' a galēt'a nemțiesca (Metzen) *)	1	87
„ de midilocu „	1	80
„ de cōda „	1	73
Ovesulu de frunte, gal. nemț. (Metzen) *)	1	60
„ de midilocu „	1	53
„ de cōda „	1	47
Cucuruzulu galēt'a nemțiesca (Metzen) *)	1	80

*) 3 galete nemțiesci sunt 2 galete ardelenesci.